

Faktaark 26: 2004

Junkerdal nasjonalpark

Regjeringen har 09.01.2004 vedtatt opprettelse av Junkerdal nasjonalpark. Nasjonalparken omfatter et areal på 682 km² i Saltdal (589 km²) og Fauske (93 km²) kommuner. Statsgrunn utgjør 661 km² eller 97 % av arealet.

Vedtaket er en oppfølging av St.meld nr. 62 (1991-92) "Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge" og Stortingets behandling av denne. Plantelivet i de østlige delene av området ble fredet allerede i 1928 og senere noe utvidet i 1935.

Planprosess

Arbeidet har vært lagt opp som et partnerskapsarbeid og en samkjøring av den kommunale arealplanleggingen etter plan- og bygningsloven og nasjonalparketablering etter naturvernloven. LA 21 tankgangen er lagt i bunnen for arbeidet og det har vært lagt stor vekt på bred medvirkning. Kommunene, brukere, næringsaktører, organisasjoner og offentlige etater har vært aktivt med i arbeidet.

Formål - verneverdier

Formålet med Junkerdal nasjonalpark er å bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Av særlig betydning er det unike plantelivet og områdets betydning som nøkkelområde for å forstå innvandringen og utbredelsen av planter og dyr etter siste istid.

På grunn av en rik og variert geologi og topografi har området en særegen botanikk. Blant "spesialitetene" kan nevnes bergjunker, grønnlandsstarr, fjellvalmuer og halvkulerubblom. Flere planter har sin sørgrense i området, så som svartbakkestjerne og fjellsolblom. Tilsvarende sørgrense har man også for en del dagsommerfugler, for eksempel polarblåvinge.

Det spesielle plantelivet i området har også gitt opphav til mange av teoriene omkring avsmeltingshistorien etter siste istid.

Formålet med opprettelsen av nasjonalparken er også å sikre mulighetene for

Karakteristiske Solvåggtinn ligger i Junkerdal nasjonalpark. FOTO: GUNNAR ROFSTAD

videre bruk av området til friluftsliv og samisk kulturutøvelse.

Et variert fjellandskap

Området omfatter fjellområdet mellom Sulitjelma i nord og Junkerdal i sør, og er sammen med områdene på svensk side, en del av Nordens største villmarksområde. De vestlige delene av området er tilbake-trukket fjellandskap hvor flere mindre dalfører drenerer mot Saltdal eller mot fjorden. De sørlige delene har et betydelig innlandspreg, med langstrakte u-daler mellom høyreiste fjellmassiv, med Solvåggtind som en markert og høyreist majestet. I nord finner man derimot småkupert vidde-landskap med mange små og store vann. Det store Balvatnet gjør at de sentrale delene av området er vide og åpne.

Bruken av området

Hele området er mye brukt til turaktivitet sommer og vinter. Fiskemulighetene i området er unike i regionen og området brukes mye i jakta. Det finnes et etablert stinett og hytter åpne for allmenn bruk. Det finnes mange private hytter omkring og noen i den nye nasjonalparken. Disse er utgangspunkt for mye av friluftsb Bruken. Området brukes som helårsbeite av Balvatnet reinbeitedistrikt, men brukes

også i en grenseoverskridende reindrift fra svensk side. Samisk aktivitet i nasjonalparken vil kunne forsette som i dag. Det er noe bufebeite i nasjonalparken. Beiteaktiviteten kan fortsette som før i nasjonalparken.

Kulturminner

Kulturminnene i området er i overveiende grad spor etter samisk bosetting og bruk. En del av kulturminnene som er knyttet til jakt og fangst forut for tamreindrift, kan strekke seg langt tilbake i tid. Mange av kulturminnene må imidlertid antas å stamme fra reindriftssamenes bruk fra omkring 1500-1600 tallet og framover.

Andre kulturminner er knyttet til spor etter "utmarksbasert jordbruk", bl.a. utmarksslåtter og spor etter prøveskjerping og prøveboring etter mineralforekomster.

Oversikt Junkerdal

Fylke:	Nordland
Areal:	682 km ²
Opprettet:	2004
Tilrettelagt:	Merkede stier
For friluftsliv:	Selvbetjente hytter
Opplevelse:	Fjellvandring Fiske (fiskekort) Botanikk
Kulturminner:	Spor etter samisk kulturutøvelse, jakt og skjerping
Nasjonalparksenter:	Under oppføring (felles med Saltfjellet/Svartisen)
Informasjon:	Saltdal og Fauske kommuner Fylkesmannen i Nordland Statens naturoppsyn Statskog - Fjelltjenesten i Nordland

Fjellsolblom.

FOTO: GUNNAR ROFSTAD